



گفت‌وگوی تلفنی جابری انصاری با فیصل مقداد

حسین جابری انصاری معاون عربی و آفریقایی وزارت امور خارجه در گفت‌وگوی تلفنی با فیصل مقداد، قائم‌مقام وزارت خارجه سوریه، درباره آخرین تحولات سوریه و به‌ویژه وضعیت حلب گفت‌وگو کرد. انصاری در این گفت‌وگو، آمادگی ایران برای ارسال کمک‌های انساندوستانه به حلب را اعلام کرد که این پیشنهاد مورد استقبال طرف سوری قرار گرفت. طرفین در این گفت‌وگو بر ضرورت اهتمام جدی نسبت به مسائل انسانی و تسهیل امدادرسانی به مناطق درگیر بحران در سوریه تاکید کردند. معاون عربی و آفریقایی وزیر امور خارجه و «میخاییل باگدانف» معاون وزیر خارجه روسیه نیز دیروز درباره تحولات سوریه و ضرورت تسهیل کمک‌رسانی به مناطق درگیری در این کشور، تلفنی گفت‌وگو کردند.

یادداشت

راه خروج از رکود



صادق زیباکلام

استاد دانشگاه

حسن روحانی، رئیس جمهوری کشور پس از بازگشت از نیویورک در بدو ورود به تهران عنوان کرد که آمریکایی‌ها این بار وعده داده‌اند به تعهدات خود پایبند باشند. به اعتقاد من اما مساله این نیست؛ نکته اساسی این است که دل‌وپسان در ایران هیچ‌گاه مایل نیستند روابط میان ایران و غرب بالاخص آمریکا وارد مرحله تنش‌زدایی شود. مگر نه اینکه تنش با آمریکا و دشمنی با این کشور در حقیقت هویت جریان دل‌وپس را تشکیل می‌دهد؟ بنابراین دل‌وپسان همواره مخالف هر گونه تنش‌زدایی، نزدیکی یا مصالحه در هر موردی با غرب هستند. آنها در دورمای حتی مخالف مذاکره با آمریکا بر سسر مساله هسته‌ای بودند و می‌گفتند که چرا ظریف، وزیر امور خارجه با جان کری، همتای آمریکایی‌اش گفت‌وگو می‌کند؟ چرا یا هم دست دادند و چرا لیختن میان آنها رد و بدل شده است؟ اما بلافاصله از روزی که برجام امضا شد، گفتند: «برجام بدتر از ترکمنچای است»

در این میان وقتی فشارها آنچنان زیاد می‌شود، گاهی شاهد هستیم که آقای ظریف وزیر امور خارجه کشورمان یا آقای صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی یا حتی شخص رئیس جمهوری مطالبی را صرفا برای آرام کردن دل‌وپسان به زبسان می‌آورند و به چند صدایی در کشور دامن می‌زنند. آقای روحانی می‌گوید آمریکایی‌ها آن‌طور که باید و شاید به وعده‌های خود عمل نکرده‌اند، آقایان صالحی و ظریف نیز این سخنان را تایید می‌کنند؛ اما نتیجه، عکس آن چیزی می‌شود که آنها انتظار دارند. اشکال حرف آنها در این است که هدفشان دلجویی و آرام کردن تندرهای داخلی است، اما باعث می‌شوند که چند پیام مختلف برای غرب ارسال شود. بر فرض که آمریکایی‌ها به تعهدات خود عمل نکرده‌اند، جای اعلان آن در سخنرانی‌ها نیست، جای آن در کمیسیون مشترک برجام است. راه آن لابی و رایزنی است. ایران باید دلایل و شواهد خود را مبتنی بر اینکه آمریکا، آژانس یا اتحادیه اروپا به تعهدات خود عمل نکرده‌اند به کمیته حکمیت بگوید. کمیسیون نیز با بررسی مدارک به شکایت طرفین رسیدگی می‌کند.

اما ما چه می‌کنیم؟ رئیس جمهور و وزیر و نماینده و امام جمعه ما از تریبون‌های مختلف مواضع مختلفی می‌گیرند و آن را بیان می‌کنند. در واقع ما متاسفانه فقط به دنبال کار سیاسی و بهره‌برداری سیاسی از این مساله هستیم. تا جایی که می‌دانم تا به امروز حتی یک مورد نبوده که ایران علیه آمریکا مدرکی را به کمیته حکمیت ۵+۱ تسلیم کرده باشد و آنها رسیدگی کرده و حق را به ایران یا آمریکا داده باشند. آنچه که بوده، تنها موضع‌گیری‌های سیاسی دولتی و غیر دولتی برای آرام کردن مخالفان برجام است.

حسن روحانی، رئیس دولت یازدهم از سفر برگشته است و در بدو ورود به کشور مسائلی را درخصوص رایزنی با مقامات آمریکایی مطرح می‌کند که بخشی از آن صحت دارند و بر برخی دیگر تنها برای آرام کردن فضای فعلی جامعه و دوری از تنش‌هایی است که دل‌وپسان ایجاد کرده‌اند. آمریکایی‌ها گفته‌اند این‌بار به وعده‌های خود عمل می‌کنیم. اگر عمل نکنند چه؟ اگر چنین مساله‌ای وجود دارد چرا رسانه‌های بین‌المللی و آمریکایی آن را مطرح نکرده‌اند؟ آقای روحانی امانی‌داند که با این رویکرد، نفت و بزرین را بر آتش دل‌وپسان می‌ریزد. زیرا سخن او که مصرف داخلی دارد به منزله این است که او پذیرفته آمریکایی‌ها به تعهدات خود در برجام پایبند نبوده‌اند. پس آگاهانه یا ناآگاهانه حق را به دل‌وپسان داده است.

این رفتار باعث می‌شود کار آتی خود او سخت‌تر شود و از این پس اساسا با هر حرکتی در راستای تنش‌زدایی مخالفت کنند. ما در جمهوری اسلامی ایران توانستیم در چند زمینه با آمریکا کار کنیم. در برنامه هسته‌ای که امری پیچیده و دشوار بود با این کشور به نتیجه‌ای مطلوب بر رسیدیم. در افغانستان برای سرکوب طالبان با آمریکا همکاری کردیم. در سوریه و عراق نیز برای مبارزه با داعش گاه با آمریکا همسو بودیم. از این پس نیز راحت‌تر می‌توانیم با آمریکا براسای برقراری در منطقه و حذف تروریسم همکاری کنیم. اما آیا با مواضع متناقض چنین امری شدنی است؟

فی‌الواقع پر واضح است که دل‌وپسان خواهان هیچ نوع همکاری ایران و آمریکا نیستند. لذا بر این باورم که دولت یازدهم باید قرص و محکم بایستد و اگر در مواردی از سوی آمریکا تهدید وعده شده، آن را با جدیت در کمیته حکمیت و حقیقت‌یاب پیگیری و بعد از آن اطلاع‌رسانی کند.

اما نکته دیگری هم مطرح است که چرا بانک‌ها با ما همکاری نمی‌کنند. چرا شرکت‌های بزرگ بین‌المللی در آمریکا و اروپا یا شرکت‌های چندملیتی با بانک‌های بزرگ بین‌المللی حاضر نیستند به ایران بایبند و در این کشور سرمایه‌گذاری کنند؟ طبیعی است. آنها نگران هستند. به نظر من علت را باید در جامعه خود بیابیم. آن زمانی که ایران به خواست رئیس جمهوری تصمیم گرفت به لایحه بین‌المللی پولشویی بپیوندد، شاهد بودیم که دل‌وپسان چه بساطی در دست کردند.

وقتی دولت در جهت پولشویی و شفاف‌سازی نقل و انتقالات مالی گام بر نمی‌دارد، نباید انتظار داشته باشیم که بانک‌های بین‌المللی به ایران بایبند و سرمایه‌گذاری کنند. دل‌وپسان در ایران اساسا موافق تنش‌زدایی با غرب نیستند. آنها با هر گامی که برداشته می‌شود تا به رونق اقتصادی کمک کند یا درهای مملکت باز شود، مخالفت می‌کنند و نمی‌گذارند به نتیجه برسیم. در آخر ضروری است که اگر می‌خواهیم شرکت‌های بزرگ به ایران بایبند، باید شفافیت اقتصادی صورت بگیرد و تغییراتی در قوانین و مقررات به عمل آوریم تا کشور برای کمپانی‌های بین‌المللی جذاب باشد. امنیت اقتصادی و قضایی را که مهم‌ترین نکته برای یک سرمایه‌گذار خارجی محسوب می‌شود باید به‌صورت جدی پوشش دهیم. در این صورت رونق به کشور بازمی‌گردد و از رکورد خارج می‌شویم.

منابع آگاه در وزارت خارجه شائبه یک تبادل سیاسی را رد کردند

تبادل هما هودفر با خاوری؟ اصلا!



محسن حسینی

m.hoseini@fdn.ir

آزادی هماه‌ودفر استاد دانشگاه کانادا که یکی، دو روز پیش دستگیر شد، خشم دل‌وپسان را برانگیخت. هما هودفر استاد بازنشسته رشته انسان‌شناسی در دانشگاه کونکور دیای کانادا است. او به غیر از تابعیت ایرانی، شهروندی کانادا و ایرلند را هم دارد. هماه‌ودفر که به ایران سفر کرده بود، در ۱۷ خرداد ۱۳۹۵ در تهران بازداشت شد. گفته شد که او متهم به «همکاری با یک دولت خارجی علیه جمهوری اسلامی ایران» است.

با این حال چند روز بعد از دیدارهایی که بین ظریف و وزیر خارجه کانادا در سازمان ملل انجام شد، هما هودفر آزاد شد. از قرار معلوم کشور عمان در این میان نقش موثری داشته است. بعد از آزادی او خبرهای دیگری منتشر شد که ممکن است بین ایران و کانادا بر سر تبادل هما هودفر و محمود خاوری توافق صورت گرفته باشد. وزارت خارجه این موضوع را رد کرد.

ماجرای یک رابطه قطع شده

از ۱۷ شهریور سال ۱۳۹۱ که کارکنان سفارت تهران در آن ساختمان واقع در خیابان کوه نور (شهید سرفراز) را تخلیه کردند فراز و فرودهای زیادی در روابط دو کشور ایجاد شد. آزادی هما هودفر آخرین اتفاقی بود که میان دو کشور آن هم در دورانی که روابط دیپلماتیک با یکدیگر ندارند روی داد. هودفر استاد دانشگاه ایرانی کانادایی است که بعد از ورود به ایران بازداشت شد. وقتی محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه ایران در حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل با استفان دیون ویون وزیر امور خارجه کانادا دیدار کرد مشخص بود که بعد از چهار سال قطع رابطه این بار اراده جدی از دو طرف برای ایجاد روابط وجود دارد. کمتر از یک هفته

بعد از این دیدار نیز سخنگوی وزارت امور خارجه ایران خبر آزادی هودفر را به دلایل انساندوستانه و به خاطر شرایط او از جمله بیماری اعلام کرد. خبری که وقتی منتشر شد، این استاد دانشگاه از طریق هواپیمای خصوصی هوایی عمان به کانادا رفته بود.

فراز و فرودهای تهران-اتاوآ

در سال ۱۳۵۷ کانادا به خاطر هم‌سویی و نزدیکی با ایالات متحده و بدبینی به انقلاب ایران روابط خود را با تهران قطع کرد. ۱۲ سال زمان لازم بود تا کانادایی‌ها به اهمیت ایران در منطقه و جهان پی ببرند

و تصمیمات دو‌جانبه برای بازگشایی سفارت‌ها گرفته شد. در سال ۱۳۶۹ سفارتخانه‌ها بازگشایی شد و در سال ۱۳۷۴ بود که سفرای دو کشور به پایتخت‌ها فرستاده شدند.

روابط دو کشور براساس سیاست‌های خارجی ایران در آرامش پیش می‌رفت تا در دولت دوم اصلاحات مرگ خبرنگار ایرانی کانادایی در دوران دادستانی سعید مرتضوی روابط را تیره کرد. سال ۱۳۹۱ باز هم دولت کانادا در اقدامی یکجانبه سفارت خود در ایران را تعطیل و به کارمندان



محمود خاوری رئیس سابق بانک ملی



هماه‌ودفر، استاد دانشگاه کانادا

سفارت ایران ۷۲ ساعت زمان داد تا خاک کانادا را ترک کنند. این اقدام آن‌طور که کانادایی‌ها گفتند به خاطر سیاست خارجی پر تنش ایران از یک سو و حفاظت از کارمندان سفارت کانادا از سوی دیگر اعلام شد.

فصل جدید در روابط دو کشور

با روی کار آمدن دولت لیبرال جاستین ترودو رویکرد دولت کانادا نسبت به ایران تغییر کرد. بعد از توافق ایران و قدرت‌های جهانی ترودو از لزوم برقراری ارتباط مجدد با عمان، بازگشایی سفارت این کشور در ایران سخن گفت.

پیش از آن البته حضور محمود خاوری رئیس سابق بانک ملی که در پی فساد مالی به این کشور رفته بود تبدیل به پرونده جدیدی میان تهران و اتاوا شد. فقدان روابط دیپلماتیک میان دو کشور البته پیگیری‌های ایران برای بازگرداندن عمان، سوئیس برای آزادی خاوری به ایران را سخت می‌کرد. برای همین آزادی هما هودفر این شائبه را تقویت می‌کرد که بحث تبادل در میان باشد.

خبری که به سرعت از سوی منابع آگاه در وزارت امور خارجه تکذیب شد. این منابع همان موضع سخنگو را تکرار کردند

که آزادی هودفر تنها دلایل انساندوستانه داشته و هیچ دلیل دیگری در میان نیست. اما نمی‌توان از این نکته به سادگی عبور کرد که اقداماتی از این دست حسن نیت دولت ایران را در برخورد با معضلات و پرونده‌های پیچیده بین‌المللی نشان می‌دهد. بدیهی است که تصمیماتی از این دست در سطوح بالای دستگاه دیپلماسی گرفته می‌شود اما حتی اگر در آینده منجر به همکاری‌های مشترک میان دو کشور، مانند آنچه در پرونده خاوری وجود دارد بشود، الزاما معنی تبادل را ندارد.

پای میانجی همیشگی در میان بود

نام عمان در حل اختلافات مختلف میان ایران و قدرت‌های جهانی بارها مطرح شده است. از آزادی ملوانان انگلیسی گرفته تا ایجاد کانال ارتباطی میان طرف ایرانی و آمریکایی برای آغاز مذاکرات هسته‌ای. این بار نیز هما هودفر فرد ایرانی کانادایی بازداشت شده در ایران از طریق شرکت هواپیمایی عمان به کانادا فرستاده شد. بر همین اساس دولت ایران و کانادا از این کشور عربی برای ایفای نقش میانجی تشکر کردند.

دفتر نخست‌وزیر کانادا ضمن تایید خبر آزادی هما هودفر با انتشار بیانیه‌ای از همکاری مقامات ایرانی و کمک‌های ایران و ایالتا و سوئیس برای ایفای این شهروند ایرانی کانادایی قدردانی کرد. در بخشی از این بیانیه آمده است: «نود نمایندگان دیپلماتیک کانادایی در ایران موجب شد اتاوا با افراد دیگری که به کمک به آزادی هما هودفر سوئیس بودند، به‌ویژه عمان، ایالتا و سوئیس همکاری نزدیک داشته باشد. من مایلم که صمیمانه‌ترین قدردانی خود را از حمایت‌های آنها ابراز کنم. من همچنین می‌خواهم همکاری آن مقامات ایرانی را که آزادی و بازگشت دکتر هودفر را تسهیل کردند، تصدیق کنم. آنها متوجهند که پرونده‌هایی مثل این مانعی برای روابط سازنده هستند.»

سازمان انرژی اتمی

اروپایی نیز علاقه‌مند به خرید آب سنگین از ایران هستند که مذاکرات با آنها در حال انجام است.»

صالحی با اشاره به دیدار خود با یوکیا امانو، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تصریح کرد: «در این دیدار آژانس به ایران آمده بودند آنها راجع به توانمندی‌ها و هسته‌ای و میزان فعالیت‌های بازرسی که در حال انجام شدن است چه در چارچوب پادمان، چه در چارچوب پروتکل الحاقی و چه در چارچوب برجام، گفت‌وگو کردیم.» به گفته رئیس سازمان انرژی اتمی، در گزارش که بازرسان آژانس به ایران آمده بودند راجع به توانمندی‌ها و امکانات ایران گزارش مثبتی داده‌اند. الان هم توسط آژانس به کنفرانسی که در ژاپن در یکی دو ماه آینده برگزار خواهد شد در ارتباط با همین موضوع گذاشت دعوت شدیم. در ارتباط با پروژه ایترو هم اظهارات آژانس در ارتباط با عضویت ماینر مثبت ارزیابی شد؛ هرچند این موضوع به آژانس خیلی مرتبط نیست، توصیه خودشان را دارند.

دولت

مسائل اقتصادی، اجتماعی و آسیب‌های اجتماعی و موضوعات فرهنگی کشور بر مبنای آمار دقیق است، گفت: «همه باید با آمار حرف بزنیم و امروز بخش‌های هستند که عادت دارند آمار سرخودی را درست کنند که نمی‌دانم از کجا نشأت گرفته است.» روحانی افزود: «البته ممکن است یک صاحب نظر، نظر شخصی خود را تبیین کنند، ولی باید اجازه دهیم مسئولان مربوطه آمار دقیق را اعلام کنند.»

ایران کمک به سوریه را ادامه خواهد داد

رئیس جمهوری دیروز همچنین با هدیه خلف عباس، رئیس مجلس نمایندگان سوریه دیدار کرد. او در این دیدار تاکید کرد که جمهوری اسلامی ایران کمک به سوریه را در راستای مبارزه با تروریسم و استقرار امنیت در منطقه ادامه خواهد داد. روحانی اضافه کرد: «جمهوری اسلامی ایران حفظ تمامیت ارضی، وحدت و یکپارچگی همه کشورهای منطقه از جمله سوریه را به‌عنوان یک اصل اساسی و کمک در راستای مبارزه با تروریسم و استقرار امنیت وظیفه خود دانسته و معتقد است تغییر مرزها هرگز به‌صلاح منطقه نخواهد بود.»

دیپلماسی

شمخانی در دیدار با رئیس مجلس نمایندگان سوریه:

کمک به تروریست‌ها عامل ناکامی در سوریه است

رئیس مجلس نمایندگان سوریه و هیات همراه صبح دیروز با نماینده مقام معظم رهبری و دبیر شورای عالی امنیت ملی دیدار و گفت‌وگو کردند. علی شمخانی در این دیدار با اشاره به دستاوردهای گسترده و پیروزی‌های سوریه که حاصل همراهی دولت و ملت این کشور در ایستادگی در برابر تروریست‌ها و حامیان آنهاست، تاکید کرد: «اراده محکم ملت سوریه آینده این کشور را که پیروزی و بازگشت به روزهای پرشکوه است تعیین خواهند کرد.» آینده حلب و دیگر میادین سوریه صرفا در عرصه دیپلماسی و قدرت‌با تکفیری‌ها مشخص خواهد شد.»

شمخانی با اشاره به بر خورد دو‌گانه آمریکا و غرب در مقابله با تروریسم افزود: «آمریکا و برخی کشورهای اروپایی باید به این سوال پاسخ بدهند که چه رابطهای میان شکست تروریست‌ها و تلاش این کشورها برای درخواست نشست فوری شورای امنیت سازمان ملل وجود دارد؟» شمخانی با انتقاد از حمایت‌های آشکار سیاسی و نظامی آمریکا از گروه‌های مختلف تروریستی گفت: «هم‌ترین دلیل ناکامی طرح‌های مختلف سیاسی و ابتکارات دیپلماتیک و حتی فرصت‌های آتش‌بس طفره‌رفتن غرب و همپیمانان آن از پذیرش ماهیت تروریستی بسیاری از گروه‌های مسلح و افراطی و کمک‌رسانی به آنهاست. دشمنی آمریکا و رژیم صهیونیستی با محور مقاومت به حدی است که حتی بعد از حملات متعدد تروریستی به اروپا، تجدیدنظر و اراده جدی در نحوه مقابله با تروریسم از سوی این دولت‌ها اتفاق نیفتاد.» دبیر شورای عالی امنیت ملی همچنین در ادامه گفت: «تنهامسیر پایان دادن به بحران جاری در سوریه تداوم مذاکرات سوری _سوری برای دستیابی به ابتکارات سیاسی مورد توافق از سوی مجموعه گروه‌های سیاسی در این کشور است و در این زمینه پارلمان سوریه نقش بسزایی خواهد داشت.» هدیه خلف عباس، رئیس مجلس نمایندگان سوریه نیز در این دیدار با قدردانی از کمک‌های انساندوستانه و مستشاری جمهوری اسلامی ایران به سوریه برای مقابله با تروریسم و دفاع از شهرها و روستاهای در معرض تهدید تاکید کرد: «اگر برخی کشورهای غربی نیز مانند ایران با رویکردی صادقانه سعی در حل بحران داشتند، شاهد وضعیت بحرانی امروز در کشورهای منطقه نبودیم.» او با اشاره به تحمیل جنگ تروریستی علیه سوریه با حمایت ۸۰ کشور گفت: «علی‌رغم خواست‌بدخواهان سوریه هر روز یک پیروزی را در میادین مختلف به ثبت می‌سانیم و هر پیروزی که رقم می‌خورد یک گام به سمت عبور از بحران نزدیک‌تر می‌شود.»

گفته



تلاش برای بهبود معیشت

کیوان خسروی (سخنگوی شورای عالی امنیت ملی): مسائلی که موجب بهبود وضعیت معیشتی و رفاهی و اقتصادی مردم ایران و پاکستان به‌ویژه در دو سوی مرزها می‌شود باید مورد توجه و پیگیری رسانه‌ها باشد.

افزایش سطح همکاری‌ها میان دو کشور در زمینه‌های مختلف موجب تقویت سیاست‌ها و اقدامات مشترک در مقابله با تروریسم و ناامنی به‌ویژه در مرزها شده است و این روند با اطلاع‌رسانی‌های صحیح و مناسب می‌تواند تقویت شود. نباید اجازه داد برخی کشورها با جریان‌های خراسان از منطقه با فضاسازی رسانه‌ای و تبلیغاتی بر روابط خوب و راهبردی میان دو کشور تأثیر منفی بگذارند.